

Trasa č. 1: Vyšný Kelčov, Rieka (BUS) – TO Hluchánka (0,6 km, + 70 m) – TO Janošec (1,2 km, + 110 m) – Korytovo 861 m – TO Ch. Kmínek (2 km, +90 m, -70 m) – TO Volarská (1,3 km, -20 m) – Huslov – Pokrývky – TO Nižný Kelčov (4,1 km, +80 m, -320 m, - BUS, vlak)

Popis trasy: Z konečnej zastávky autobusu Vyšný Kelčov, Rieka sa vydáme vľavo - do kopca po neznačenej miestnej komunikácii a po necelých 600 m a prekonaní 70 m stúpania prídeme do sedla Hluchánka - v mapách aj Kelčovské sedlo a podľa miestnych tiež Hranica. Posledný názov sa medzi domácimi zaužíval od Druhej svetovej vojny, počas ktorej tu stávala colnica medzi Slovenským štátom a Protektorátom Čechy a Morava.

Cez sedlo prechádzali ľudia oddávna. Dôvody boli rôzne, ale zo Slovenska na Moravu sa chodilo cez toto sedlo najmä za prácou. Prechádzali tu už starí drotári na vandrovky do Čiech, Nemecka, Poľska, ale aj Ameriky. Od začiatku 19. storočia sa dochádzalo, a ešte aj dodnes dochádza, najmä za prácou na Ostravsko.

V sedle stojí medzi štyrmi pagaštanmi konskými na kamennom podstavci liatinový kríž s korpusom z roku 1873. Ďalšou geografickou zaujímavosťou tohto miesta je, že ním prechádza hlavné európske rozvodie medzi Baltickým a Čiernym morom. Až po turistické rázcestie Ch. Kmínek sa budeme pohybovať po rozvodnici týchto dvoch morí.

Zo sedla sa podľa turistickej orientácie (TO) vydáme južným smerom po červenej značke. Nasledujúcich 1,2 km k TO Janošec pôjdeme po spevnenej lesnej ceste severozápadným úbočím kóty Korytovo (881 m) po území Českej republiky a po prekonaní 110 m stúpania prídeme opäť na štátnu hranicu. Tu máme po ľavej ruke domy osady U Janošca.

O 120 m ďalej prejdeme okolo poschodovej drevenice - vľavo od cesty, stojacej tesne u štátnej hranice. Je to bývalá turistická chata Janošec, ktorá bola až do začiatku 80-tych rokov minulého storočia často a hojne navštevovaná aj domácimi obyvateľmi pre ktorých bola akýmsi „kultúrnym centrom“, pravidelne sa tu konali napríklad tancovačky. Z týchto miest je severným smerom ešte možnosť ponad vrcholky stromov zazrieť vrchol Lysej hory (1.323 m).

Po ďalších 220 m začína cesta strmšie stúpať na kótu Kykula (862 m) a vchádza do lesa. Z pod lesa vľavo pri pohľade východným smerom ponad osadu je za dobrého počasia možnosť vidieť nielen Turzovskú vrchovinu, Javorníky, Kysucké Beskydy a Krivánsku Malú Fatru, ale aj Vysoké Tatry.

Z Kykule, ktorej vrchol obchádzame z ľavej strany zídeme miernym klesaním na smrekovým náletom zarastajúce lúky – bývalé intenzívne obrábané polička obyvateľmi samoty Na Krajčovom. Domy sú vľavo vo svahu. Ponad ne cez dolinu Dibalka vidieť na protiľahlú Volarskú, kade vedie aj naša trasa. Po prejení 250 m rovného úseku lesom vyjdeme opäť na lúky, ktoré máme po pravej ruke. Asi v ich strede sa kúsok pod hranicou nachádza samota (v tejto českej časti Beskyd im tiež hovorili „enklávy“) U Karasov, ktorej obyvatelia boli tým najkrutejším možným spôsobom potrestaní za pomoc spravodajskej partizánskej skupine kpt. Niščimenka tesne pred koncom Druhej svetovej vojny. Z výsluchu na Gestape v Bielej ich odviezli do Brna odkiaľ sa už nevrátili.

V miernom ľavom ohybe hrebeňa sa tu oplatí zájsť pár metrov na lúky odkiaľ sa núkajú pekné výhľady od Beskydu (900 m) s Masarykovou chatou vľavo, cez Třeštík a najvyšší vrchol Vsetínskych vrchov Vysokú (1024 m), sedlo Hlavatá a hrebeň Moravsko sliezkych Beskýd od Radhošťa cez Tanečnicu, Čertův mlýn, Knehyňu, Velký a Malý Smrk až po údolím rieky Ostravice oddelenú Lysú horu, ktorú bez problémov identifikujeme podľa siluety televízneho vysielateľa na jej vrchole.

Z plytkej zníženiiny v hrebeni nás potom čaká krátke stúpanie na kótu Korytovo (881 m), kde je pri hraničnom kameni s číslom 29 najzápadnejší bod katastra obce Vysoká nad Kysucou: 49° 21' 29" SZŠ a 18° 24' 21" VZD. Keď sa dobre poobzeráte tak v jeho blízkosti nájdete aj hraničný kameň pravdepodobne s vyznačovania štátnej hranice niekedy okolo roku 1906.

Ďalších 270 m už len dosť strmo klesáme k TO Ch. Kmínek. V horskej chate je možnosť občerstvenia a v teplom lete aj s možnosť kúpania vo veľkom bazéne.

Od tejto TO pokračuje zelená a červená značka do stúpania po prístupovej ceste. My však využijeme neznačenú skratku chodníkom, ktorý hneď od TO vedie po vrstevnici križujúc lyžiarsky vleč do lesa. Týmto výrazným a bežne používaným chodníkom sa po asi 500 m napojíme na červenú značku, po ktorej pokračujeme východným smerom takmer v rovnakej nadmorskej výške popri troch domoch osady Kornačovka, na ľavej strane, až k TO Volárska, kde z červenej značky smerujúcej do Vyšného Kelčova odbočuje zelená značka, ktorá končí pri žel. zastávke Nižný Kelčov. (Trasa do Vyšného Kelčova po červenej značke je popísaná pri kratšom 7 km dlhom okruhu z Vyšného Kelčova do Vyšného Kelčova).

Zelená značka nás po 700 m lesom, len s veľmi malými výškovými rozdielmi, spoľahlivo dovedie na lúky nad osadou Huslov. V osade s pôvodnou zástavbou, dnes už využívanou výhradne na rekreačné účely, si obyvatelia postavili kaplnku, ktorá bola ešte na jar r. 2014 nie celkom dokončená.

Medzi domami sa značka prudko láme vpravo a západným smerom nás vyvádza von z osady. Tu na lúke je možnosť odbočiť k zaujímavému miestu „Jazierku“, ktoré vzniklo pravdepodobne na mieste obrovského zosuvu pôdy – časti kopca – v dávnej minulosti. Jazierko postupne stráca objem zadrživanej vody a v suchom lete je už z neho len veľká kaluž. K tomuto jazierku sa viaže povest' o utopenej svadbe, keď splašené kone vybočili z cesty a s vozom aj so svadobčanmi vbehli do jazierka a tam sa v trasovisku utopili. Od jazierka je treba vrátiť sa späť na miesto z ktorého sme odbočili. Celá zachádzka (500 m tam aj späť) vám zaberie 15-20 minút.

Po návrate pokračujeme okolo osamoteného domu a za ním trošku strmšie k obrázku „U hrušky“. Ten súčasný postavil po zlomení hrušky, na ktorej bol obrázok pripevnený, pán Pavol Rybička z Vysokej, ktorý tu má poľovný revír. Od obrázka nás čaká ešte krátke stúpanie lesom na lúky. Vo svahu po pravej strane sa nachádza osada Pokrývky (Makovské) a o kúsok ďalej prekonáme najvyšší bod na zelenej značke v nadmorskej výške okolo 810 m. Po prvom klesaní, dlhom asi 450 m, sa nám po pravej ruke ukážu domy poslednej osady na našej trase – Pokrývky (Vysocké), alebo

tiež už takmer zabudnutý názov U Čamani. Po prejdení mokrého úseku na „rovine“ sa oplatí odbočiť asi 30 m na holorub, ktorý budeme mať po ľavej ruke – je odtiaľ pekný pohľad na osady v závere doliny Vyšného Kelčova – Skala, U Putkov, Ostrica, Na Kršli aj U Hapcov a Pod Smrečnikom. Potom už len z kopca, z kopca a zasa z kopca – 1,7 km, -200 m až k železničnej zastávke, alebo zastávke SAD Nižný Kelčov. Asi 300 m pred vyústením na hlavnú cestu sa nachádza len pár metrov vľavo od cesty, zarastený v kroví niekdajší židovský cintorín, na ktorom je pochovaný známy richtár Hochfelder z básne Maryčka Magdonova.

Okruh z Vyšného Kelčova:

Pre tých čo prídu vlastným dopravným prostriedkom, ale aj, cez víkend veľmi „riedkymi“, spojmi SAD, odporúčame krátky 7 km dlhý okruh so začiatkom aj koncom v centre Vyšného Kelčova (kostol, predajňa Coop Jednota, hostinec Gazdovský šenk aj zastávka SAD).

Okruh je nenáročný a vhodný napríklad na poobednú vychádzku aj s menšími deťmi .

Textačné miesto (TO) sa nachádza asi 60 m od parkoviska pred hostincom smerom do Nižného Kelčova – na ľavej strane v smere našej cesty.

Modrá značka vedie v prvej tretine po asfaltovej miestnej komunikácii cez miestnu časť U Liskov a potom strmším stúpaním do osady Skala. Za poslednými domami osady už máte to „najhoršie“ za sebou.

Pokiaľ za pekného počasia odbočíte za veľkým domom č. 820 vpravo po ceste stúpajúcej pravým okrajom lesa tak už po asi 120 m sa môžete pozerat' na Vysoké Tatry a určite tú krátku zachádzku neolutujete. A ak by ste za takéhoto počasia vyšli ešte o ďalších 120 vyššie tak z lúk pod lesom (bidú na pravej strane) sa môžete dívať na Malú Fatru, Veľkú Fatru a možno zaregistrujete aj kúsok Tatuer Nízkych.

Značka potom (od domu č. 820) vedie lesným chodníkom stále takmer po vrstevnici striedavo lesom a lúkami – ktorých je o čosi viac, cez osady U Janošca, U Trhanov, Na Krajčovom, Dibalku a v závere ešte okolo dvoch samôt k TO Ch. Kmínek na slovensko-českej hranici.

Návrat ako pri trase č. 1: - neznačenou skratkou na červenú značku a po nej potom cez TO Volarská do Vyšného Kelčova. Od TO Volarská je to už stále z kopca, ale až po osadu Vršek lesom bez možnosti výhľadov. V mieste odbočenia značky z asfaltovej komunikácie pod osadou Vršek sa núkajú najkrajšie a veľmi fotogenické výhľady na podstatnú časť osídlenia Vyšného Kelčova. K TO Vyšný Kelčov je to z tejto odbočky 300 m a - 45 m.

Doporučujeme ho prejsť „nahor“ po modrej značke a „nadol“ po červenej značke.

Osadám sa tu hovorí enklávy.

Autor textu: Anton Opial